

Betanult munkásokból

szakmunkásokká válnak a textilüzemek dolgozói

Nincs nálunk olyan iparág, ahol a férfiak mellett ne foglalkoztatnának nőket is. Vannak azonban hagyományos munkaterületek, mint a textilipar, s bizonyos mértékben az élelmiszeripar, ahol a munkások többsége a nők köréből kerül ki. A szövésre, fonásra joggal mondják Szegeden is, hogy női szakma, hiszen a textilüzemekben a nők arányszáma 80 százalékos.

Mint régen, most is főként asszonyok, lányok művelik a textiles szakma különböző ágait. Szakmának mondják — de csak a közelmúltban nyilvánították annak. Eddig betanított munkásokként dolgoztak a textilüzemekben. A Textilművek és más szegedi textilipari gyár munkásnőinek egy része, különösen a fiatalok, igen sokan nem régen hagyták el a falut, s a paraszti munkát felcserélték üzemi. A régi garnitúra, a városi munkások serege is betanított munkásokként dolgozik, éveik, vagy évtizedek óta.

A Szovjetunióban és a népi demokratikus országok többségében már régebben szakmunkásokként dolgoznak a fonókban, szövődékekben.

Romániában például fonás, szövés és kikészítés szerint szakosították a munkát. Szakmunkássá azonban csak úgy és akkor minősítenek, ha a dolgozó igazán érti a szakmát. A fonóknak ismerniük kell nemcsak a pamut, hanem a len-, kender- és selyemfonást is. Hasonlóan a szövőknek is.

Egy ilyen fonó példaként nyújt a férfiakra. Itt 15—16 éves leányok egyéves tanulmányi idő alatt szerzik meg a szakmai képesítést. Ez

Nálunk is kísérleteztek már tanulóképzéssel, de ez csak vagy a pamut-, vagy a kender-, lenfonásra specializálódott. A Szegedi Textilművekben például a gimnáziumi polittechnikai oktatás keretében jelenleg 10 leány sajátítja el iskolai tanulmányai mellett a fonószakmát. Nemrégiben fejezték be egyhávi nyári gyakorlati munkájukat. Eszerint úgy látják, igaz eredményesen haladnak előre a szakmai tanulásban. Rendes műszaki normában dolgoztak, s egy hónap alatt összesen 90,1 százalékos átlagteljesítményt értek el. A 10 leány közül a legzebb eredményt Pajkos Mária érte el, aki 96,6 százalékos teljesítést nyújtott, négy hét alatt.

Az ország más részeinek textilüzemeiben, például Pápan, Kispesten és Kőbányán négy esztendeje foly-

tatnak fonó- és szövőnöképzést. Itt 15—16 éves leányok egyéves tanulmányi idő alatt szerzik meg a szakmai képesítést. Ez

A szakmunkásképzés be- vált, s most kiterjesztik több vidéki város textilüzemeire is.

A Szegedi Textilművekben például 25 fiatal vesznek fel. A jövőben az így képzett fonóknak, s azoknak a polittechnikai oktatás során sajátították el a szakmát, képezik majd az üzemi törzsgárdáját.

Az idősebb nemzedékkel is törődnek, akik sok évi gyakorlat után valóban a szakma mestereivé váltak.

Rendület készült, amely szerint a régi munkások is megkaphatják a szakmunkás igazolványt. Előreláthatóan rövidesen megjelenik e rendület végrehajtási utasítása is, s eljön az idő, amikor a szegedi textilüzemek dolgozói betanult munkásokból szakmunkássá lesznek.

Ma nyitja kapuit a Mezőgazdasági Kiállítás

Csütörtökön délelőtt a 63. Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár területén ülést tartott a kiállítás főbizottsága. Az ülésen részt vett Fehér Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, Z. Nagy Ferenc, az országgyűlés mezőgazdasági bizottságának elnöke.

Dógei Imre földművelésügyi miniszternek, a főbizottság elnökének megnyitója után, Kovács Mihály, a 63. Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár igazgatója bejelentette, hogy a kiállítás lényegében elkészült, csupán a gyümölcsöket, zöldségféléket, a vágott virágokat helyezik el a pavilonokban még a mai napon. Csütörtökön csaknem 800 ember részvétélével általános nagytakarítást tartottak a területen.

Főbizottság tagjai végigjárták a pavilonokat és bemutatató területeket, elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.

Pénteken, ma délelőtt a kiállítás főpavilonja előtt Dógei Imre földművelésügyi miniszter mondott ünnepi beszédet a meghívott vendégek és a kiállítók előtt. A nagyközönség pénteken délután 2 óráig látogathatja a kiállítást.

Különös diszkréció

A törökországi Izmir város törvényszéke hírzárlatot rendelt el négy amerikai őrmester nagyszabású valutacsalási bűnperéről. Az Egyesült Államok iránti »diszkréció« e megnyilvánulása nagy felháborodást váltott ki török sajtókörökben.

A Nagykörúton túli részékért

Természetes következménye volt a Szegedi Ünnepi Hetek megrendezésének, hogy a városnak az a része, ahol a szabadtéri játékokat, az ipari vásárt és az egyéb rendezvényeket megtartották, erőteljes fejlődésnek indult. Ez Szeged minden lakosának a javát szolgálta, hiszen ez a város úgy alakult ki, úgy épült fel annak idején, hogy forgalma elsősorban a Lenin körúttal határolt területen zajlik le s a külső városrészek lakói naponta bejönnek a belső utcákba dolgozni, vásárolni, vagy szórakozni. Az a körülmény, hogy nem kell a Klauzál tér gödrös úttestén bukdácsolni, vagy hogy a bővítés folytán megnagyobbodott belvárosi üzletben meggyorsult a kiszolgálás, épp úgy a Széchenyi téren lakók nyeresége, mint például a petőfitelepieké, mert az utóbbiak az évtizedek során hozzászoktak, hogy a Kárász utca kirakataiban gyönyörködjenek vasárnap délutánként. A belső nagy üzletek korszerűsítése a rókusiak, az alsóvárosiak számára is előny, mert az ott lakóknál is kialakult az a gyakorlat, hogy egy-egy drágább ruhadarabot, értékesebb holmit csak a Belvárosban, nagy árúházakban, a város színté történelmileg kialakult kereskedelmi útvonalaiban található üzletekben vegyék meg.

Mégis, Szeged egységes fejlődése, a nagykörúton túl lakók érdeke megkívánja, hogy az elkövetkezendő hónapokban több gondot fordítsunk a sűrűn lakott külső városrészek, a városperem, a városhoz szorosan hozzátartozó települések gyarapítására, az ott lakó dolgozók életének könnyítésére. Hogy félreértés ne essék, mindjárt meg kell mondanunk, hogy az utóbbi években már történt egy és más a nagykörúton kívül. A városi tanács és a kerületi tanácsok egymás után igyekeztek megoldani a korábbi évek s főleg a Horthy-rendszer örökségeként feltorló lokális problémákat. Ujzsedeg például rengeteget kapott a kerületi tanácsok megalakulása óta. Szép és korszerű településsé fejlődött, amelynek aszfaltos útjai, rendező utcai élményt nyújtanak azoknak, akik csak a felszabadulás előtt ismerték ezt a negyedet.

Alsóváros sem az a falusias jelegű része a városnak, mint amilyen korábban volt. Új utak szelik át s új intézményekkel, iskolákkal, létesítményekkel bővült. La-punk olvasói sűrűn találkoznak hasábjainkhoz azokkal a híradásokkal, amelyek arról számolnak be, hogy a régebben mostohagyermek települések: Hatvas-, a volt Kecskés-, most Ságváritelep, Béketelep és a Petőfitelep, mindig kapnak valami újat.

A kerületi tanácsok a város fejlesztési terve alapján sok-sok társadalmi segítséggel, egyre eredményesebben dolgoznak a közművek javításán, bővítésén. Sok út, csatorna, kűtikifolyó és utcai lámpa készült és készül ezekben az években. Az egészségügyi intézmények, a körzeti orvosi rendelők hálózata — Ujzsedeg, Mihálytelek, Ságváritelep stb. — már beszövi a külső városrészeket.

De a gyarapítás útjeme elég hullámzó és néha terteszűrtlen. Főleg a kerületi lakosság köznapi szükségleteinek kielégítését szolgáló létesítmények tekintetében. Az úgynevezett szolgáltatónálzat, üzletek, vendéglők, fodrászat, különböző kisipari javítórezlegek még mindig gyéren láthatók a nagykörúton kívül és főként a körtöltésen túli települeteken. Az elmúlt hónapokban több szerv elemezte a szegedi vendéglátóipar, kereskedelem, kisipari szövetkezetek helyzetét és vizsgálta ezek területi elhelyezését. A tapasztalatok azt mutatják, hogy több kisvendéglőt, élelmiszer- és egyéb üzletet, javítóműhelyt kellene létesíteni a II. és III. kerületben és Ujzsedegen.

A vizsgálatok azt is felderítették, hogy a megoldás módja, a fejlesztés útja nem könnyű, rengeteg pénzbe kerül. Így például a legtöbb tanácsi irányítás alatt levő üzlet magántulajdonban levő épületekben létesült a kerületekben. A fennálló rendelkezések szerint ilyen épületekre nem lehet nagyobb összegeket fordítani felújítás címén. Erre a tanács kereskedelmi osztálya és az egyes kereskedelmi vállalatok jogosan hivatkozhatnak. Számos tapasztalat mutatja azonban, hogy olyan esetekben, amikor tényleges objektív okok nem állnak fenn, mégis másodrendű dologként szerepel a külterületi üzlethálózat fejlesztése. Érthetetlen például, hogy mért húzódik el annyira a ságváritelepi új üzletház megnyitása, holott ez nemcsak a telep, hanem Mihálytelek aruállítását is megjavítaná. Az építés- és közlekedési osztály, amely dicsőretre méltó igyekezettel szervezte az épület társadalmi felépítését, a befejezésnél megakadt. A kereskedelmi osztály azonban nem segít, holott a lakosság sürgeti az új üzletet. A kerületi tanácsok a példák egész sorát hozhatják fel annak illusztálására, hogy a hálózat fejlesztését irányító kereskedelmi osztály nem mindig használja ki az

adoit lehetőségeket egy-egy új üzlet létesítésére a külterületeken. A III. kerületi tanács is régóta sürgeti egy húsbolt létesítését a Szivárvány utcában, amelyhez pedig az üzlethelyiség már biztosítva van.

Senki sem kívánja, s ésszerűtlen volna, hogy ha az új állami áruáruházt a nagykörúton kívül építenék meg. De már meg kellett volna keresni a módját annak, hogy korszerűen, előregyártott elemekből, viszonylag kevés költséggel a nagyobb, forgalmasabb helyeken: a József Attila sugárúton, a Mátvás tér környékén, a Csongrádi sugárút és a nagykörút kereszteződésénél, az üres telkeken modern kis üzletházakat létesítsenek. A Balaton nagyobb üdülõhelyein ez évben mindenütt kis földszintes és mégis megfelelő pavilonokat emeltek, amelyek óriási forgalmat bonyolítanak le élelmiszerből, de ipari árucikkekkel is. Erdemes lenne ezek műszaki megoldását és költségkihatását tanulmányozni az érdekelteknek.

A vendéglátóipari egységek elhelyezkedése is közismerten rossz Szegeden, hiszen a vendéglők kétharmada a Lenin körúton belül található. És mégis, a nagyállomással szembe fordult Sárkány Szálló visszaalakításának, felújításának ügye majdnem zátonyra futott a különböző szakigazgatási szervek között, holott a szállodára, illetve étteremre idegenforgalmi szempontból is égetően szükség van.

Most, hogy a József Attila sugárúton a II. kerületi tanács házával szemben felépült a két korszerű emeletes lakóház, a felsővárosiaknak eszébe jutott: milyen jó lett volna, ha azok földszintjén — a kerület legforgalmasabb helyén — üzlet is létesült volna. E példa is igazolja, hogy a megfelelő előrelátással mód van találni az új lakásépítkezések- nél egy-egy kerület ilyen hálózati problémájának megoldására is, annak ellenére, hogy bizonyos merev rendelkezések nehezítik a helyes elkezdzések megvalósítását a beruházásoknál.

A kisipari szövetkezeteknek nem kifeladata a lakosság és elsősorban a külterületi lakosság különböző igényeinek kielégítése. E téren már örvendetes fordulat mutatkozik a szegedi szövetkezetek egy részénél. Ujabbban a Cipész KTSZ több javítórezlegét létesített a II. és III. kerületben. Más szövetkezetek is foglalkoznak hasonló tervekkel. A tervek megvalósításával azonban igyekezni kell, mert a lakosság sürgeti egy-egy ilyen szolgáltatórezleg létesítését. Béketelepnek, Ságváritelepnek például fodrászüzletre volna szüksége.

A mosógépek elterjedése bizonyos mértékig befolyásolja a Patyolat munkáját is. Szeged külterületi adottságai nem olyanok, hogy már most felvetődjék egy-egy felsővárosi, vagy újzsedegi Patyolatfiók létesítésének gondolata. (Lehetséges azonban, hogy ennek ideje rövidesen elérkezik) viszont annál inkább mód van találni a háztartási gépeket kölcsönözõ boltok számanoz szaporítására. Helyes, hogy a Mikszáth Kálmán utcai kölcsönözõ bolt »fiókot« létesített az újzsedegi strandon kerékpárok és egyéb ilyen cikkek kölcsönzésének »decentralizálására«, de még jobb volna, ha egy ilyen, a második műszakot könnyítõ mosógépeket és egyéb kisgépeket már Petőfitelepen, vagy a Mátvás tér környékén bérelni lehetne az ottani fiókból. Ugyanis a lakosság még inkább igénybe venné a kölcsönözõ bolt szolgáltatást, ha nem kellene kilométereken cipelni a haza- és visszazállításnál a bérbe vett gépeket.

Az elmondottak is igazolják, hogy a külső városrészek lakosait érintõ üzlet és szolgáltatás ipari létesítményhálózat fejlesztése nem megy máról holnapra és szívós, folyamatos és főleg tertszert munkát követel. A kereskedelmi osztálynak, a kerületi tanácsoknak, sõt a KISZÖV-nek is akad már részleteig gondoldása. Ezeket azonban felsőbb szinten egységes tervbe kellene foglalni, amely kötelező lenne. Akkor nem fordul majd elő, hogy egy-egy ilyen létesítmény megvalósítása, a helyes elgondolás realizálása — mint a ságváritelepi új üzletház, vagy a Sárkány Szálló esetében történt — késik, vagy a megvalósítás, meghíusító akadályba ütközik.

Nem lenne hiábavaló fáradság tehát, ha az összes érdekeltek: a kerületi tanácsok, a szakigazgatási szervek, a tanácsi vállalatok, a szövetkezetek, valamint a kerületi és városi népfrentbizottságok bevonásával városi szinten elkészülne a nagykörúton kívüli részek fejlesztési terve. Ez tartalmazná mindazokat a feladatokat, amelyeket ellátási, szolgáltatási, közegészségügyi és kulturális vonatkozásban a városrészek lakóinak érdekében meg kell valósítani. Ez a terv jó kiegészítõje lesz annak a másik »tervezetnek«, amely a szabadtéri játékokkal kapcsolatban a város belterületét érinti. Ezek realizálása gyarapítaná Szegedet és könnyítené minden lakójának életét.

Németh Lajos

MÁJUS 6. ÉVE

Említettük már a síófoki börtön örökéke vallomását, amelyben arról számol be, hogy saját szemével látta Szamuely Tibor testvérének, Zoltánnak a meggyilkolását. Most a lapok így hozzák a halálhírt: »Nem várta be, hogy törvényes bírái mondjanak ítéletet felette, hanem, mint Síófokról jelentik, egy örízetlen pillanatban felakasztotta magát«. Hány ilyen szemenszedett hazugság jog még megjelenni az »örízetlen pillanatban« elkövetett »öngyilkosságokról«! Az igazságügyminiszter mai tájékoztatójában bevallott 2570 letartóztatott közül is nem egynek ez lesz a sorsa. Még ahol a »törvényes« bírák be is tartanák a formaságokat, ott sem mindenütt sikerül ez. Ezt tanúsítja a csurgói fõszolgabíró jelentése is, amely arról számol be, hogy a Prónay-külföldi egyikk osztaga megjelent a községben és követelte a fogva tartott kommunisták kiadását. »...Dohány doktor ügyvéd, direktórium elnököt, valamint Farkas János és Ádám János volt forradalmi törvényszéki elnököket a tiltakozás dacára erőszakkal elvitték«. Az elhurcoltak tovább sorsa nem kétséges. Öket is meggyilkolták.

A Szociáldemokrata Párt szegedi vezetõsége Dobay kormánybiztos útján a francia városparancsnoksághoz fordul panaszával. »A munkanélküliséget és a nyomort a munkaadókat újabb felmondásokkal, munkaidõ-emelés-sel és bérleszállításokkal növelik, s ezzel megsértik a kollektív szerzõdéseket, a fennálló törvényeket, a kormányzósi rendeletet és a legelemibb emberi jogot: a munkához és az élethez való jogot«. A pártvezetőség mindezek ellen elegeadónak találja, ha a francia ezredeshez fordul, így hízelegvén neki: »Az ön munkásbarát kormányzati rendszere bizalmat öntött a munkásságba, hogy a halaszthatatlan és elmaradhatatlan kormányzósi beavatkozást kérje«.

(Liebmann Béla felv.)

Vidámsággal, kedves figyelmességgel fogadták — mint már jelentettük is — a szegedi iskolákban az első osztályosokat. Több helyen műsorral köszöntötték őket, hogy hamarabb megbarátkozzanak nagyobb iskolatársaikkal. A Pedagógiai Fõiskola gyakorló általános iskolájában különösen szép volt az első osztályosok fogadtatása: a nagyobbacska diákok táncokkal és gyermekjátékokkal szórakoztatták az apróságokat az ünnepi megnyitón